

Hoffmayer

Lipták
055
2. 3.

Szám : 60-2/8/1960.

L

SZIGORÚAN TITKOS!	
Ikt. sz.: 21-38	Lap. sz.: 2
Érk.: 1961 JAN 13	
Ugyintéző: Főzop. vez.	

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

**A Belügyminisztérium
Politikai Nyomozó Főosztály
vezetőjének
8. számú
UTASÍTÁSA**

Budapest, 1960. december 29-én

A Belügyminiszter Elvtárs 1960. december 28-án kelt 0017. számú parancsában rendezte az operatív környezettanulmányok elkészítésének, a környezettanulmányok központi nyilvántartásának rendszerét.

A Belügyminiszter Elvtárs parancsa alapján az illetékes politikai nyomozó szervek vezetőit az alábbiakra

u t a s í t o m :

1. A környezettanulmányok kérésénél, elkészítésénél, nyilvántartásánál és felhasználásánál kialakult jelenlegi gyakorlaton változtatni kell.

Szigorúan be kell tartani és tartatni azt az operatív alapelvet, hogy a fő eszköz az ügynökség, amelynek munkáját a környezettanulmány nem helyettesítheti, csak kiegészítheti.

2. Környezettanulmány készítését — az erre a célra rendszeresített szolgálati jegyen — igényelhetik a II. Főosztály vezetőjén és helyettesein, illetve az ORFK. vezetőjén és bűnügyi helyettesén keresztül a politikai nyomozó központi osztályvezetők és a 0027. számú miniszterhelyettesi utasításban meghatározott ORFK. vezetők, valamint a megyei (budapesti) rendőrfőkapitányságok vezetői és első helyettesei.

3. Az a politikai nyomozó szerv, amelyiknél a környezettanulmány készítésének igénye felmerül, mielőtt a környezettanulmányozó munkával megbízott szervhez fordulna, köteles megvizsgálni, hogy:

- az érdekelt személyről készített-e már valamely rendőri szerv környezettanulmányt,
- a kívánt adatokat nem lehetne-e gyorsabban és eredményesebben egyéb operatív eszközök (ügynökség) felhasználásával beszerezni.

4. A munka megkönnyítése érdekében kétféle nyilvántartást kell létrehozni:

1961. július 1-ig:

- az elkészült környezettanulmányok nyilvántartását a BM. II/9. Osztályán és a megyei (budapesti) rendőrfőkapitányságok operatív nyilvántartóiban (ebben a nyilvántartásban az elkészült környezettanulmányok másodpéldányait és a benne szereplő személyek kartonjait kell lerakni).

1961. október 1-ig:

- az ügynökség lakhely szerinti nyilvántartását a BM. II/11. Osztályán és a megyei rendőrfőkapitányságok operatív nyilvántartóiban. (Ebben a nyilvántartásban az ügynökségek valamennyi tagjának, valamint a figyelőapparátus által beszervezett figyelőhelyeknek lakcím szerinti kartonrendszerét kell felállítani. Ezt a nyilvántartást a Budapesti és a Pest Megyei Rendőrfőkapitányság politikai nyomozó osztályain nem kell felállítani.)

Ilyen nyilvántartásokat hoznak létre a rendőrség szervei is:

- környezettanulmány nyilvántartásokat a BM. ORFK. Bűnügyi Nyilvántartó Osztályán és a megyei rendőrfőkapitányságok bűnügyi osztályain,
- az ügynökség lakhely szerinti nyilvántartását a BM. ORFK. Bűnügyi Nyilvántartó Osztályán és a megyei rendőrfőkapitányságok bűnügyi osztályain.

5. A politikai nyomozó szervek — mielőtt a környezettanulmányozó szervektől környezettanulmányt kérnek — az arra jogosult vezető engedélye után kötelesek priorálást végezni a helyi, illetve a központi környezettanulmányok, valamint az ügynökség lakcím szerinti nyilvántartásaiban.

6. Ha a keresett környezettanulmány a nyilvántartóban szerepel ugyan, de az adatok hiányosak, vagy nem minden kérdésre adnak kielégítő választ, meg kell teremteni a kapcsolatot azzal a szervevel, amelynek a környezettanulmány előzőleg készült és meg kell kísérelni a hiányzó adatok pótlását.

Ha a keresett környezettanulmány a nyilvántartásban nem szerepel, vagy az ott kapott adatok nem kielégítőek, az ügynökség lakcím szerinti helyi, illetve központi nyilvántartójában kell priorálást végezni.

Amennyiben a nyilvántartó adatai szerint a környezettanulmányozandó személy lakóterületén ügynökség van, a szükséges adatokat az ügynököt tartó osztály illetékes beosztottja útján kell beszerezni.

7. Az ügynököt tartó osztály beosztottja ügynökén keresztül tájékozik, hogy az a tisztázandó kérdésekkel kapcsolatban tud-e választ adni.

8. A politikai nyomozó szervek priorálást végezhetnek a rendőri szervek nyilvántartásaiban is és a szükséges adatok beszerzését rajtuk keresztül eszközölhetik.

9. A környezettanulmányok nyilvántartójában és az ügynöki lakcímnyilvántartóban történt eredménytelen priorálás után szabad csak a környezettanulmányozó munkával megbízott szerveket a feladat elvégzésével megbízni.

10. Környezettanulmány végzésére jogosultak:

- Budapest területén: a BM. II/9. Osztály illetékes alosztálya,
- a megyei főkapitányságok területén: a „T” állományú környezettanulmányozó tisztek.

11. A BM. II/9. Osztálya Nagy-Budapesten dolgozik úgy, hogy a város területét az operatív tisztek létszámától függően körzetekre osztja fel. Minden ilyen területen egy-egy operatív tiszt felelős:

- a környezettanulmány elkészítéséért,
- az esetleges hálózat megszervezéséért,
- az adatszolgáltatói hálózat kiépítéséért.

A környezettanulmányozó operatív tiszt a környezettanulmányt általában a lakóhelyen készíti el. Amennyiben a környezettanulmányt kérő szerv a feldolgozandó személy munkahelyéről is kér környezettanulmányt, ez csak abban az esetben végezhető el, ha dekonspirációt nem von maga után.

12. A környezettanulmányok készítésével megbízott szerveken kívül a politikai nyomozó osztály szerveinek egyéb beosztottai környezettanulmányt nem készíthetnek.

A környezettanulmány készítésére nem jogosult szervek beosztottai kivételesen — vezetőik jóváhagyásával — a lakóterületen kizárólag a lakónyilvántartókönyv alapján címmegállapítást végezhetnek, de egyes személyekre vonatkozó adatok felől nem érdeklődhetnek.

13. Környezettanulmányt az arra rendszeresített szolgálati jegyen kell kérni.

A szolgálati jegy minden rovatát gondosan ki kell tölteni. A szolgálati jegyek aláírására jogosult vezetők különösen arra fordítsanak figyelmet, hogy azon az alábbi kérdések pontosan legyenek meghatározva:

- a környezettanulmány célja,
- a kérdések, melyekre a környezettanulmánynak választ kell adnia,
- szükséges-e környezettanulmány készítése a feldolgozandó személy munkahelyén is.

A szolgálati jegyen fel kell tüntetni a már rendelkezésre álló adatok rövid kivonatát is.

14. A hiányosan kitöltött szolgálati jegyet a környezettanulmányozó szerv végrehajtás nélkül visszaküldheti.

15. Az operatív feldolgozó munka jellegétől függően, továbbá a környezettanulmányt kérő szerv által meghatározott szempontoknak megfelelően a környezettanulmány tartalmazhat:

- személyi adatokat, munkahelyet, lakhelyet,
- családi állapotot, vagyoni helyzetet,
- múltbeli és jelenlegi politikai, erkölcsi magatartást (jellembeli tulajdonságot),
- családi, baráti és bűnös kapcsolatot,
- valamint azokat az adatokat, amelyek a környezettanulmány készítése során felmerültek és a környezettanulmányt készítő beosztott megítélése szerint operatív jelleggel bírnak.

16. A környezettanulmányozó operatív tisztnek mindazokra a kérdésekre válaszolnia kell, amelyeket a környezettanulmányt kérő szervek feltesznek. Ha a kérdések valamelyikére nem tud választ adni, úgy meg kell jelölnie annak okát.

A környezettanulmányban minden esetben meg kell jelölni a forrásokat, az adatszolgáltatókat név és lakcím szerint, a hálózati személyeket pedig fedőnév szerint.

A környezettanulmány adatait — ha ez nem vezet dekonspirációhoz — lehetőség szerint több oldalról ellenőrizni kell. Amennyiben egyes adatokat nem tudott ellenőrizni, azt fel kell tüntetni a környezettanulmányban.

17. A környezettanulmányozó munkával megbízott beosztottak csak titkos úton, ügynökségeken, be nem szervezett adatszolgáltatókon keresztül, vagy fedőigazolvány felhasználásával szerezhetnek be adatokat.

18. A környezettanulmány készítéséhez új ügynöki hálózatot csak kivételesen indokolt esetben szabad kiépíteni. Az adatgyűjtés során elsősorban a már meglévő ügynökségre és a beszerzés nélküli adatszolgáltatókra kell támaszkodni. Az eddigiéknél nagyobb súlyt kell fektetni a társadalmi kapcsolatok növelésére.

A környezettanulmányozó apparátus beszerített hálózata főleg párttagokból állhat, a be nem szervezett adatszolgáltatók párttagok is lehetnek.

19. A „T” állományú operatív beosztottak környezettanulmányt csak fedőigazolvánnyal készíthetnek. Rendőrigazolványt csak akkor használhatnak, ha az adatokat saját ügynökségükön keresztül szerzik be, vagy ha olyan helyen dolgoznak, ahol korábban már rendőrigazolványt használtak és ezért a fedőigazolvány használata dekonspirációhoz vezetne.

Az operatív tisztt azon a területen, ahol már környezettanulmányt készített, újabb adatokat csak a korábban használt fedőszerv igazolványával szerezhethet be. Ezen igazolvány használatát az illetékes fedőszerv vezetőjén keresztül megfelelően legalizálni kell.

A fedőigazolványok felhasználása érdekében el kell sajátítani a fedőszerv munkamódszereit és egyéb, a környezettanulmányozáshoz szükséges tudnivalókat.

A környezettanulmányozó munkában csak a II/10. Osztályon keresztül beszerzett fedőigazolványok használhatók.

20. A környezettanulmányozó beosztott azon a területen, ahol fedőigazolvánnyal dolgozik, nem tarthat ügynökséget, mert ezzel módszerünk dekonspirálódna.

21. A környezettanulmány elkészítésével megbízott megyei szerveknél dolgozó, titkos állományú operatív tisztek hálózatot nem szervezhetnek és nem foglalkoztathatnak. A környezettanulmányt kizárólag be nem szervezett, megbízható adatszolgáltatókon keresztül végzik.

22. A környezettanulmányokat, akár a „T“ állomány készítette, akár az ügynökség útján szerezték be az adatokat, szigorúan titkosként kell kezelni. Felhasználásuk, irattározásuk csak az operatív elveknek és a „Nyilvántartási Utasítás“ figyelembevételével történhet.

23. A Budapest és Pest megye területén készült környezettanulmányok egy másolati példányát a BM. II/9. Osztály környezettanulmányok nyilvántartójában kell elhelyezni.

A megyei környezettanulmányozó szervek az általuk készített környezettanulmányok másolatát a megyei rendőrfőkapitányságok politikai osztályán felállított környezettanulmányok nyilvántartásában helyezték el és ezzel egyidejűleg — a pontos személyi adatokat és a környezettanulmány elkészítésének célját és időpontját tartalmazó kartonnal — értesítsék a BM. II/9. Osztály nyilvántartóját.

A BM. II/9. Osztály a kartonokat a központi környezettanulmány nyilvántartójában helyezi el.

Ugyanígy jár el a BM. II/9. Osztály azokkal a kartonokkal is, amelyeket a rendőri szervek küldenek központi nyilvántartásbavétel végett.

24. Nyílt ügyészégi iratokkal együtt környezettanulmányt kezelni tilos.

Az operatív környezettanulmányok adatait a nyílt vizsgálati szakaszban csak az operatív elvek figyelembevételével lehet felhasználni úgy, hogy a környezettanulmány mint operatív eszköz ne dekonspirálódjék.

Utasításomat valamennyi politikai nyomozó szerv érdekelt vezetője ismertesse egész személyi állományával és tegye oktatás tárgyává.

GALAMBOS JÓZSEF

rendőrezredes,
a BM. II. Főosztály vezetője

Felterjesztve: Miniszter elvtársnak.

Kapják: miniszterhelyettesek,
II. Főosztály vezetője, helyettesei,
II/1—11. Osztályok vezetői,
ORFK. vezetőjének bűnügyi és vasúti helyettese,
megyei (budapesti) rendőrfőkapitányok, politikai nyomozó osztály-
vezetők,
BM. Tanulmányi Osztály 2 példányt.

Tartalmaz: 4 oldalt.

Készült: 85 példányban.